

15.4.2010

Oppimisen työkalut

KIRJALLISUUS JA LUKUOHJELMA

Jukka Hassinen (toim.), Partus Oy

Luemme jokapäiväisessä elämässämme - niin työssä kuin kotona - mitä erilaisimpia tekstejä. Työpäivällä lukeminen liittyy useimmiten nopeasti omaksuttavaan sirpaletietoon, kuten sähköposteihin ja muistioihin, joskin välillä syvennymme lukemaan myös pidempiä tekstejä, kuten artikkeleja tai pitkiä raportteja. Arjessa luemme pienissä purskeissa, palanen kerrallaan. Kirjojen lukeminen kuitenkin poikkeaa tämän kaltaisesta lukemisesta. Kirjat ovat kokonaisuuksia, joiden lukeminen edellyttää pidempiaikaista syventymistä. Siksi kirjallisuuden lukeminen ei välttämättä tunnu kaiken kiireen keskellä kovinkaan hyvälle tavalle oppia.

Työn hektisyydestä ja kiireellisyydestä huolimatta uskallamme väittää, että kirjat ovat mitä parhaimpia välineitä itsensä kehittämisessä ja uusimman tietoon haltuun ottamisessa. Kirjojen lukeminen ei kuitenkaan rajoitu pelkkään tiedon muistamiseen tai omaksumiseen. Lukeminen jo itsessään auttaa keskittymään ja kehittää kurinalaisuutta. Parhaimmillaan kirjojen lukeminen on väline oman ajattelun jäsentämiseksi, sillä kirjasta saadut ideat ikään kuin ”tarttuvat” jo olemassa olevaan tietoon ja kokemuksiin antaen niille uusia merkityksiä. Hyvä kirja siis auttaa ajattelemaan paremmin.

Kirjojen lukeminen saattaa tuoda mieleen läksyjen lukemisen tai akateemisen opiskelun. Jos mielikuvat ovat tämän suuntaisia, kehotamme ajattelemaan asiaa uudelleen. Kirjat soveltuvat kokemuksiemme mukaan erinomaisesti juuri kouluallergiasta kärsiville ihmisille sekä myös niille, jotka ovat enemmän toiminta- kuin ajattelusuuntautuneita. Kirja pysähdyttää. Kirja antaa ajatella omilla (ei kouluttajan, opettajan tai valmentajan) ehdoilla.

15.4.2010

Lukuohjelma

Käytämme kirjojen lukemisesta Partus valmennusohjelmissa nimitystä ”lukuohjelma”. Sen tarkoituksena on tarjota sen toteuttajalle (eli lukijalle) uusia ajatuksia, virikkeitä ja näkemyksiä omaan toimintaan ja omien taitojen kehittämiseen. Ideana on tuoda oman toiminnan tueksi niin teoreettista kuin ajatuksellista tietopohjaa.

Partus valmennusohjelmissa luettavat kirjat valitaan käyttämällä **Johannes Partasen** toimittamaa *Yrittäjän ja Valmentajan Parhaat Kirjat –valintaopasta*. Se sisältää tuhat erilaista kirjaa jotka vaihtelevat tyyliltään ja sisällöiltään fiktiivisistä tarinoista kovan linjan käsikirjoihin. Itse valintojen tekeminen on täysin jokaisen oman harkinnan mukaista – jokaiselle löytyy varmasti jotain!

Jokainen luettava kirja on pisteytetty valintaoppaassa vaatavuustason mukaisesti yhdestä kolmeen. Yhden pisteen kirja on ”kevyttä lukemista” ja vastaavasti kolmen pisteen on vaativan luokan teos. Partuksen pidempikestoissa valmennusohjelmissa suosituksena on, että 1,5 vuoden ohjelmajakson aikana luettaisiin 50 kirjapistettä.

Valintaoppaan aihealueita (domaineja) ovat:

1. oppiminen,
2. yhteisöllisyys (tiimitoiminta, ryhmätyöskentely),
3. yrittäjyys,
4. johtaminen,
5. markkinointi,
6. innovointi ja
7. henkilökohtainen kasvu.

Valintaoppaan kirjat ovat pääasiallisesti tietokirjallisuutta, mutta joukkoon mahtuu myös kaunokirjallisuutta ja elämäkertoja.

15.4.2010

Jokainen valmennuksiin osallistuva lukee kirjoja omien tarpeidensa ja lukunopeutensa mukaisesti. Kirjallisuustreenejä ei ole sidottu aikataulullisesti ohjelmien moduuleihin tai muihin oppimistapahtumiin. Suositeltavaa on, että jokainen lukisi kirjoja tasaiseen tahtiin.

Partus valmennusohjelmissa kirjoista saadut ideat liitetään usein osaksi valmennusten aikana tehtäviä esi- ja jälkitehtäviä sekä reflektiopapereita. Tiimiakatemia tradenomiohjelmassa kirjallisuudesta kirjoitetaan kirjallisuusesseitä (ks. ”Kirjallisuusesseet Tiimiakatemia tradenomiohjelmassa” tästä artikkelista).

Hyödyt

1. Lukeminen ei ole sidottu toisten asettamiin aikatauluihin. Voit lukea oman aikataulusi mukaisesti.
2. Lukemista voi tehdä monessakin eri paikassa. Kirja on helppo ottaa mukaan esimerkiksi matkoille.
3. Lukeminen on kustannustehokasta. Kirjoja saa lainaan ilmaiseksi kirjastosta eivätkä niiden hinnatkaan ole kirjakaupoissa päätä huimaavia. 50 euron sijoituksella kirjaan saatat saada paljon enemmän ajatuksia kuin kalliista luennosta.
4. Lukeminen lisää tietojasi, mutta ennen kaikkea se auttaa sinua jäsentämään omaa ajattelua.
5. Lukeminen auttaa keskittymään kokonaisuuksiin, ei ohimenevään sirpaletietoon.

Mahdolliset kompastuskivet

1. Lukeminen ei ole sovelias oppimistapa kaikille. Toisaalta kannattaa muistaa, että lukeminen vaatii harjoittelua, joten heti alkusivuista lähtien ei kannata uskotella itselleen, että ”minä nyt en ole lukijatyyppiä”.

15.4.2010

2. Koulussa opittu uskomus siitä, että ”kaikki luettu pitää muistaa” saattaa aiheuttaa lukemista aloittavalle kirja-allergiaa. Lue kirjoja vain itsellesi ja unohda ne asiat, jotka haluat unohtaa. Yleensä yksi tai kaksi hyvää ideaa per kirja riittää vallan mainiosti.
3. Lukeminen – aivan kuten kaikki muukin oppiminen – edellyttää syventymistä. Keskittyminen kaiken kiireen keskellä voi tuntua ylivoimaiselle. Henkilöiden, jotka kokevat, että kiire estää lukemasta, kannattaa laatia etukäteen suunnitelma lukemisajankohdilleen.

Vinkkejä

1. Lue vain hyviä kirjoja ja jätä huonot kirjat lukematta. Jos joku kirja tuntuu ”tökkivän”, älä jatka lukemista vaan siirry johonkin parempaan kirjaan.
2. Aina kun matkustat, pidä mukanaasi kirjaa. Odotteluhetket ja esimerkiksi junassa matkustaminen ovat oivallisia tilaisuuksia lukea.
3. Suositut pikalukutekniikat nopeuttavat lukemistasi. Suosittelemme kuitenkin, että et niinkään harjoittele lukemaan *nopeammin* vaan *paremmin*. Joskus sinun tulee käyttää jopa ”hidaslukutekniikkaa”, jotta kirjan antamat ajatukset pääsisivät kehittymään ja muotoutumaan paremmin. Mikäli ”tehokkaampi” lukemistekniikka kiinnostaa, katso ohjeistus tämän artikkelin ”Tehosta tietokirjallisuuden lukemista” –otsikon alta.
4. Jos luvun alla oleva kirja on omasi, tee siihen merkintöjä kynällä (esimerkiksi alleviivaten). Merkintöjen tekeminen auttaa sinua palaamaan takaisin luettuihin aiheisiin. Se myös terävöittää ajattelua, sillä merkintää tehdessäsi syvennyt paremmin merkittävään kohtaan. Voit myös käyttää esimerkiksi post-it –lappuja merkintöjen tekemiseen.
5. Laadi lukuohjelmasi toteuttamiseksi lukusuunnitelma. Etsi Yrittäjän ja valmentajan Parhaat Kirjat –valintaoppaasta sinulle sopivia kirjoja 3-5 kappaletta ja laadi lista niistä. Käytä apunasi valintaoppaan TOP 10 listoja ja ”suositusluokituksia”. Liitä lukusuunnitelmasi osaksi oppimissopimustasi.

15.4.2010

6. Lue eri tyyppisiä kirjoja, jotka käsittelevät eri aihealueita. Lue välillä romaaneja, välillä taas kovan linjan tietokirjallisuutta. Eri tyyppisten kirjojen lukeminen piristää ja auttaa sinua yhdistelemään asioita keskenään.
7. Ota lukemiasi tai luvun alla olevia kirjoja mukaan valmennuspäiviin ja solutapaamisiin. Kerro muille, mitä olet lukenut ja millaisia ajatuksia kirjat ovat sinussa herättäneet. Suosittele hyviä kirjoja muille.
8. Liitä lukuohjelmaasi myös romaaneja ja muita fiktiokirjoja. Saatat yllättyä, kuinka paljon ideoita kaunokirjallisuus antaa myös ”tosielämään”.
9. Johtamistaitojen kehittämisen kannalta elämäkerrat ovat mitä parhaimpia kirjoja. Elämäkerran kautta pystyt peilaamaan (reflektoimaan) omia johtamiskokemuksiasi.

Tehosta tietokirjallisuuden lukemista

“Osallistuin pikalukukurssille. Luin Sodan ja Rauhan kahdessakymmenessä minuutissa. Kirja kertoi Venäjästä. “

- Woody Allen -

Seuraavaksi esitetyn listan ohjeistusta noudattamalla nopeutat lukunopeuttasi ja parannat lukutehokkuuttasi. Se soveltuu parhaiten tietokirjallisuuden lukemiseen, jossa tavoitteena on löytää kirjan keskeiset ideat ja soveltaa niitä käytäntöön. Luonnollisesti jokaisella on oma tyylinsä lukea, joten ohjeistus on vain karkeasti suuntaa antava. Sitä ei tule tietenkään käyttää esimerkiksi kaunokirjallisuuden tai elämäkertojen lukemiseen (vrt. edellä oleva Woody Allenin esittämä viisaus). Lista perustuu **Tony Buzanin** *Make the Most of Your Mind* (Pan Books, 1998) -kirjan esittämään – hieman yliyksinkertaistettuun, joskin käytännössä toimivaan ja testattuun - lukutekniikkaan.

15.4.2010

1. Organisoï lukemisaikasi ja lukemismääräsi (muutama minuutti)

Varmista, että sinulla on riittävästi aikaa lukemiselle. Jaksota lukemisesi riittävän isoihin ”palasiin”. Pyri myös hahmottelemaan, kuinka paljon aiot lukea.

2. Kertaa tietopohjasi (muutama minuutti)

Muistele, mitä tiedät jo entuudestaan käsiteltävästä aiheesta. Näin luot itsellesi uusia ”tarttumakohtia” ja ”ajatuksellisia kahvoja”.

3. Aseta tavoitteita (muutama minuutti)

Mieti, mitä haluat saada irti kirjasta ja millaisia kysymyksiä sinulla on kirjan aihepiiristä. Perinteiset ”kuinka”, ”milloin”, ”missä”, ”miksi”, ”mitä” ja ”kuka” ovat hyviä peruskysymyksiä. Pyri yhdistämään kysymyksesi yrityksessäsi tai omalla opinpolullasi oleviin kehityshaasteisiin. Vältä siis varastoon lukemista ilman sovellutuskohdetta.

4. Luo yleiskuva (viisi minuuttia)

Tutki kirja pintapuolisesti. Lue nopeasti mahdolliset yhteenvedot ja sisällysluettelo. Tarkastele hieman kaavioita ja kuvia. Selaile aineistoa.

5. Esilukeminen (noin kymmenen minuuttia)

Lue kirja läpi pikaluvulla. Silmäile otsikoita ja lue kappaleiden alku- ja loppuosat. Merkitse ylös ne kohdat, joihin haluat tutustua tarkemmin.

6. Lukeminen

Lue kirja läpi, erityisesti niiltä kohdin, jotka vastaavat valmisteluvaiheen kysymyksiisi. Tee merkintöjä ja muistiinpanoja. Älä jää kiinni kohtiin, joita et heti ymmärrä.

7. Kertaaminen

Kokeile, saiko vastauksia asettamiisi kysymyksiisi. Kertaa kirja läpi muistiinpanojesi perusteella. Lue tarvittaessa vaikeat kohdat uudelleen.

15.4.2010

Kirjallisuusseet Tiimiakatemian tradenomiohjelmassa

Tämä otsikon alla oleva teksti käsittelee Tiimiakatemian tradenomiohjelmassa toteutettavaa esseiden kirjoittamista. Partus valmennusohjelmissa luetuista kirjoista ei laadita erillisiä kirjallisuusseiteitä, vaan kirjoista saadut ideat liitetään osaksi erilaisia esi- ja jälkitechäviä sekä reflektiopapereita. Teksti on suunnattu Tiimiakatemiassa tai sen kaltaisissa ympäristöissä toimiville tiimiyrittäjävalmentajille sekä tiimiyrittäjille itselleen.

Kirjallisuusharjoitteet (Tiimiakatemian kontekstissa käytetään myös käsitettä ”kirjallisuusopinnot”) suoritetaan Tiimiakatemian tradenomiohjelmassa kirjoittamalla kustakin luetusta kirjasta essee. Näin ollen Tiimiakatemiassa ei ole erillisiä kirjallisuustenttejä, vaan kirjojen lukeminen on luonteva osa kehitystoimintaa, oppimista ja siitä tuotettavia dokumentteja.

Esseiden avulla analysoidaan, pohditaan ja jatkojalostetaan kirjan oppeja koskemaan omaa tiimiyrytytoimintaa. Esseiden esitys- ja kirjoitustapa on vapaamuotoinen (esim. tarina, kehityssuunnitelma tai keskeinen omaan liiketoimintaan sovellettu teoria). Tärkeintä on tuoda esiin omakohtaisia oivalluksia ja omaa yritystoimintaa koskevia kehitysajatuksia, ei referoida kirjaa. Tavoitteena ei siis ole muistaa kirjan sisältöjä ulkomuistista tai todistaa oma lukeneisuutensa raportin muodossa. Ote on vahvasti reflektiivinen. Esseeltä edellytetään myös monipuolista analyttistä otetta tunteita ja subjektiivisuutta unohtamatta.

Valmentaja lukee esseeet ja kommentoi niitä. Niitä ei kuitenkaan arvostella perinteisin arvosanoin, vaan niitä täydennetään kommentein ja jatkokehitysideoin. Siksi tiimiläisen on syytä yllä selkeää listaa luetuista kirjoista. Sen avulla kirjallisuuspisteiden ja niistä saatavien opintopisteiden laskeminen on Tiimiakatemian opintojen tarkistuspäivinä vaivattomampaa.

Esseeet liitetään Tiimiakatemian tradenomiohjelmassa osaksi omaa ”tiimiyrittäjän oppimissalkkua”. Tällöin luetusta kirjasta saa myös kirjapistesuorituksen.

Tiimiakatemian tradenomiohjelman aikana kirjallisuutta luetaan 120 kirjapisteen edestä.

15.4.2010

Kirjallisuutta lukemisesta

Tony Buzanin *Make the Most of Your Mind* (Pan Books, 1998) –kirjassa esitellään seikkaperäinen lukutekniikka lukemisen tehostamiseksi. Tekniikka on soveltuu parhaiten tietokirjallisuuden lukemiseen ja sellaisiin tilanteisiin, joissa edellytetään perinteistä ”tenttilukemista”. Sovelletusti se sopii myös luovempaan ja käytännönläheisempään lukemiseen.

Joseph Badaraccon *Pääroolissa johtaja – Kaunokirjallisuuden näkökulmia johtamiseen* (Edita, 2007) valottaa erinomaisella tavalla sitä, kuinka kaunokirjallisuutta voidaan hyödyntää oman johtamisajattelun kehittämisessä. Tarinoissa on voimaa ja symboliikkaa.

Ian Cunnighamin, Graham Dawesin ja Ben Bennetin *The Handbook of Work Based Learning* (Gower, 2004) –kirjan ”Reading” –luku tarjoaa tämän artikkelin kaltaisia vinkkejä ja näkökulmia lukemiseen.

Johannes Partasen toimittama *Yrittäjän ja valmentajan Parhaat Kirjat –valintaopas* tarjoaa noin 1000 kirjallisuussuosituksia. Partanen toimittaa valintaoppaan joka vuosi, joten voit olla varma, että opas sisältää uusimmat, tuoreimmat ja kuumimmat kirjallisuusvinkit.